

НАПАК N.M., BOIKO YA.M. TRANSFRONTAL COLLABORATION AS FACTOR OF STANDARD OF LIVING OF POPULATION OF FRONTIER REGIONS

Гапак Н.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»*

Бойко Я.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»*

Одним з особливих факторів рівня якості життя населення прикордонних регіонів є транскордонне співробітництво. Закарпаття має 7 укладених Угод про транскордонне співробітництво, які стосуються правових, економічних, організаційних та інших аспектів його прояву. Транскордонне співробітництво розглядається як стратегічний пріоритет розвитку області, що закладено в Стратегії регіонального розвитку, діють регіональні програми щодо розвитку транскордонного співробітництва [1].

Неформальна взаємодія учасників транскордонного співробітництва проявляється через: 1) прикордонну торгівлю – закупівля мешканцями прикордонних територій товарів на транскордонному ринку для власних потреб або потреб місцевих ринків без митних платежів у межах, дозволених законодавством; 2) транскордонну трудову маятникову міграцію – короткочасна і регулярна зайнятість мешканців прикордонних територій по іншій бік кордону [2]. На відміну від довготермінової чи перманентної міграції, міграційні процеси у транскордонному просторі несуть у собі менші загрози погіршення сімейних стосунків, знецінення сімейних цінностей, оскільки такі мігранти не змінюють місця постійного проживання; 3) неформальну взаємодію з питань транзитних перевезень для автомобільного транспорту – наймані працівники прикордонних територій працюють в середньому на 50-80 годин (6-10 днів) менше при середньому рівні 1800 год./рік [1]. Це є індикатором того, що працівники використовують вивільнений час на поїздки за кордон. Також обсяг оптової та роздрібної торгівлі в загальному обсязі виробленої/реалізованої продукції на прикордонних територіях вищий від інших територій. Крім того, як засвідчують відповідні дослідження [1], на загальнообласному рівні чинник близькості до пунктів пропуску через кордон не здійснює значного впливу на

рівень добробуту, зате на рівень добробуту членів прикордонних територіальних громад він впливає позитивно.

Таке співробітництво також позитивно впливає на створення спільних підприємств, розвиток малого бізнесу та пожвавлення в цілому підприємницької діяльності в регіоні, що часто можуть спиратися на міжособисті та родинні контакти мешканців прикордоння. Доходи від формальної економічної активності значно впливають на приріст житлової площі в прикордонних територіальних громадах. Формальність економічної активності притягує потенційних членів прикордонних територіальних громад.

Разом з тим, транскордонне співробітництво передбачає спільне використання природних ресурсів, вирішення проблем екологічної безпеки, охорону навколишнього природного середовища та запобігання надзвичайним ситуаціям по обидві сторони державного кордону, що теж має свій позитивний вплив на рівень якості життя громадян регіону.

Отже, ТКС сприяє досягненню вільного руху людей, товарів, послуг, капіталів, розширює можливості отримання благ за рахунок діяльності транскордонних ринків, прискорює формування громадянського демократичного суспільства і в цілому сприяє підвищенню якості життя жителів прикордоння.